

НЕДЯЛКА МИХОВА В БУРЯТА

chitanka.info

— Ще се постарая да бъда точен. Знам, че вашата цел, докторе, е да прецените по-скоро психическото ми състояние, отколкото самото събитие. Впрочем ние дори се съмнявате в неговата достоверност. Добре. Задавайте вашите въпроси.

Антон стисна здраво устни и погледна своя събеседник. Разговорът едва ли щеше да бъде приятен.

— Опишете накратко начина ви на живот тук, на Аква.

— Според мен вие получихте бегла представа за планетата...

— Да, но бих желал да чуя всичко от вас.

„Проверки...“ — помисли си Антон с неприязън.

— Аква е била открита преди около сто години, но стана обект на планомерни изследвания неотдавна. Повърхността ѝ е покрита с воден пласт със средна дълбочина 20 000 метра. Съставът на водата и твърдото ядро...

— Не е необходимо да бъдете толкова точен и сух. Ще се радвам, ако ми разкажете по-подробно просто как живеете вие и вашите другари, с какво се занимавате.

— С плаващата станция се запознахте. С какво се занимаваме? Половината от състава на експедицията извършва биологически издирвания. Има и втора станция — подводна. Ако желаете, бих могъл да ви заведа там.

В очите на Антон се мярна лукаво пламъче. „Ако само се осмелиш добави той в себе си, — да се спуснеш под водата с човек, когото смяташ за луд.“

— Благодаря. Ще дойда непременно, чух, че гледката оттам е необикновено красива. Опишете ми накратко местните живи същества и нивото на тяхното развитие.

— Трудно е да се отговори на втората част от вашия въпрос. Преобладава мнението, че величината на получаваната от тях информация е нищожна. Що се отнася до външния изглед на линовете, достатъчно е да видите един екземпляр, за да познавате всички останали. Объркани кълба от кухи влакна с различна дебелина и цвят, може би това е най-точното описание. През стените на влакната проникват елементи от заобикалящата ги среда. Водните линове се въртят бавно и непрекъснато, въздушните са леки и постоянните ветрове ги увличат... Ето един от тях!

Антон протегна ръка нагоре. Те стояха върху откритата тераса на Станцията и сега над главите им прелетя огромна пухкава топка. Лекарят я проследи с очи и отново се обърна към своя събеседник.

— А втората половина?

— Имате пред вид втората половина от състава на експедицията? Физици, планетолози, метеоролози... Няколко инженери монтират дълбоководен кораб, с който искаме да стигнем дъното. До днес това още не е осъществено, налягането там е огромно. Първоначално аз се грижех само за автоматичните устройства на Станцията, от известно време участвувам и в подготовката на кораба.

— Откога? От бурята насам ли?

— Точно така.

— Как прекарвате свободното си време?

Антон въздъхна леко. „Защо ли не пристъпва веднага към същността ни въпроса?“

— Чета, играя шах, спортувам, разработвам проблем, несвързан с пряката ми работа.

— С какъв спорт се занимавате?

— С бокс. И с ветроходство — това вече знаете. Излях в работилницата пластмасова яхта, от Земята ми изпратиха с продоволствената ракета платното и такелажа. Излизам от Станцията сам или с някой другар.

— Не е ли опасно?

— Мислех, че не е. Винаги поглеждам барометъра. Освен това яхтата е доста сигурна, под палубата има балони, които я държат над водата в случай на обръщане.

— И въпреки това бурята ви изненада?

— Тя изненада дори и метеоролозите. Имайте предвид, че на Аква бурите са изключително рядко явление. Тази, в която попаднах, е втората за времето от построяването на Станцията. И двете настъпиха внезапно.

— Разкажете подробно за плаването преди бурята, за самата буря и за това, което твърдите, че сте наблюдавали.

— Бях сам. Гриша искаше да дойде с мене, но Богдан го помоли за нещо и той остана. Тръгнах малко потиснат — не обичам самотата. Вятърът едва полъхваше от кърмата. Разположих се удобно, полулегнал. Беше чудесен ден. Златисто бялото слънце покриваше с

отблясъци ябълковозелената вода, линовете се рееха във въздуха, понякога някой от тях докосваше платното... Дълго стоях така, унесен. Постепенно вятърът започна да става по-свеж. Когато се озърнах, Станцията беше останала далече назад. Реших да се върна, направих поворот и тръгнах в курс бейдевинд...

„Обзалагам се, че не знаеш дори какво е бейдевинд — помисли си Антон злорадо. — Толкова по-зле за теб!“

— И така... вятърът непрестанно се усилваше. Яхтата зарови борда си във водата, наложи се да открорявам. Такива дни на Аква са редки, наслаждавах се от скоростта, от устрема на яхтата, която летеше, пенейки водата. И в този миг за първи път чух гласа на надигащата се буря, един дълбок, басов тон, който сякаш се пораждаше във въздуха наоколо, в мене самия... Разбрах, че приближава нещо необичайно.

— И какво направихте тогава?

— Какво можех да направя? Надявах се да се добера до Станцията и затова не свалих платното. А след минута беше вече късно — не можех да пусна от ръцете си румпела и шкота дори за секунда. Вятърът вече виеше. Дрейфът се увеличи, разбрах, че се отдалечавам от целта си. Стана ми ясно, че няма да мога да се завърна. Реших просто да се крепя над водата, докато е възможно. Спуснах се на халфвинд, вятърът почти изтръгваше шкота от ръката ми. Яхтата изскочи над повърхността и започна да глисира с огромна скорост. Изнесох цялото си тяло навън, над водата.

— Изпитвахте ли страх?

— Не мислите ли, че е трудно да се отговори на така зададен въпрос. Откровено казано — не много. Изпаднал в паника човек изобщо не е в състояние да управлява ветроходен съд. Освен това случвало ми се е да преживея — и не само с яхта — различни неща.

— Разбирам, вие сте космонавт.

— Най-важното е, че бях зает. Покритият с пяна океан, нарастващите вълни бяха наистина страшни — но аз нямах време да се вирам в тях. Трябваше да внимавам за всяко изменение на силата и посоката на вятъра. А когато връхлетя най-после истинският ураган, той беше така внезапен, че аз се намерих във водата до обърнатата яхта, преди да разбера какво става. Още стисках шкота в ръката си. Добрах се някак до корпуса и се вкопчих в него. И тогава започна

такава игра... Не, обещах да бъда точен: тогава започнах борба за всяка секунда живот.

Антон замълча за момент. Споменът беше толкова реален, че почти го накара да изтръпне. Мускулите му още помнеха напрежението, дробовете — мъката на задушаването. Той направи усилие, за да продължи.

— В ушите ми удряше непрекъсващият рев на водата и вятъра. Не знаех къде свършва водата и къде започна повърхността, въздухът беше адска смес от пяна и воден прах. А небето беше ясно, всичко наоколо блестеше под ярките лъчи на слънцето и ме заслепяваше... Вече ви казах, че яхтата беше снабдена с балони. Чудесно — но те издигаха корпуса над повърхността и вълните го превъртаха както си искат; издигаха го високо нагоре, за да го захвърлят под себе си. Ту попадах под яхтата, ту се измъквах полуудавен. Мислех, че поривите на вятъра ще разкъсат дробовете ми. Нямам представа колко време продължи всичко това. Вероятно не много. Отпаднах, чувствувах, че не мога да се боря повече. Разбрах, че няма да издържа до края на бурята. В съзнанието ми вече се промъкваше мисълта да се отпусна, да си почина...

— Не очаквахте ли помощ от Станцията?

— Не. Ако бяхте тук през време на урагана, не бихте задавали този въпрос. После научих, че силата на вятъра е била несъизмерима със земните балове и ако вълните са били не по-високи от двадесетина метра, това е било само защото вятърът просто ги е смазвал. Казвам ви, всичко беше невъобразима смес от въздух и вода. Никакъв самолет, никакъв кораб не би могъл да се движи, никаква подводница не би могла да доближи повърхността. А и как биха ме намерили в онзи хаос...

— Продължавайте!

Ето, сега щяха да стигнат до същността на разговора, а Антон знаеше, че няма да намери думи, които да накарат човека срещу него да повярва.

— Изгубил съм съзнание. Когато се опомних, лежах над повърхността на водата. Яхтата беше до мен — също над повърхността. Озърнах се, без да разбирам нищо. Още бях зашеметен. Долавях в обстановката нещо нереално, но не можех да разбера какво е то. Оглушителният рев продължаваше да раздира въздуха, но аз не

усещах дори и най-лек полъх. Наоколо, съвсем близко, вълните продължаваха да се мятат към ясното прозрачно небе и въздухът беше пълен със святкащ воден прах. Надигнах се, опрян на длани, погледнах под себе си и изтръпнах. Лежах над прозрачната бездна на океана. Водата беше плътна и податлива като... докосвали ли сте медуза? Да, като камбаната на медуза. Тогава за първи път истински се изплаших, причерня ми от ужас. Хвърлих се задъхан към яхтата — плъзгайки се, падайки — седнах върху нея и прибрах крака под себе си. Известно време не бях в състояние да съобразявам. Струваше ми се, че съм обзет от странен кошмар. Мислех, че ще полудея. Държах се за яхтата и мълчах.

— Но водата почти не се поддава на налягане, не може да се свива, не може да бъде втвърдявана.

— Отлично знам това. Не твърдя, че под мене имаше само вода, нямах възможност да проверя, но това, което ме поддържаше, имаше същия бледозелен цвят, същата прозрачност...

— Какво направихте след това?

— Постепенно се опомних. Най-после всички ние тук сме изследователи. Но казвам ви, направих огромно усилие, за да се реша да стъпя отново долу. „Дори и моят експеримент, който те доведе тук, не беше така труден“ — допълни негласно неговата мисъл.

— Изправих се все пак, направих няколко крачки. Краката ми бяха несигурни, залитнах. Казах, че бурята наоколо продължаваше. Моето островче обаче беше така спокойно, сякаш някой ме беше захлупил със стъклен капак. Но нямаше никаква преграда.

— Откъде знаете?

— Проверих Отидох до края и протегнах ръка навън. Вятърът я удари като камшик и аз я дръпнах обратно. Същото беше и с водата — моят сал завършваше без никакъв преход, като отрязан. Ако исках, бих могъл да се върна в бурята. Коленичих и се опитах да отделия с ножа си късче от „твърдата вода“. Това се оказа невъзможно.

— Каква площ покриваше тя?

— Кръг с диаметър около десетина метра. Когато се опомних, лежах точно в центъра.

— Колко време прекарахте там?

— Седем часа и няколко минути. Часовникът ми работеше, погледнах го още в началото. Между другото искам да обърна

вниманието ви на факта, че не бих могъл да прекарам толкова дълго време в борба с урагана. Никой не би могъл. Аз бях вече полумъртъв, когато това се случи, и дори е странно, че съм се съпротивлявал толкова дълго.

„Трябва да ти го кажа — мислеше Антон, — защото ти си убеден, че всичко това не е било. А то беше. През средните векове бих заложил живота си на изпитание, за да го докажа.“

— Имате ли някакво предположение за характера на явлението?

— А, това вече е свързано с онази моя постъпка, която предизвика съмнение в здравия ми разум. Помислете сам, докторе, би ли могло това да бъде игра на случая? Случай, който ме спасява в последния момент, случай, който ме изважда над водата точно в центъра на нещо непроницаемо, случай, който спира вълните и вятъра и трае точно колкото бурята? Не вярвам.

— Тогава?

— Планетата е пълна с еднообразен живот. Водни и въздушни линове — и нищо друго. Или поне нищо друго не сме открили. А ако то съществува? Не бих желал да строя хипотези, но това, което се случи с мен, е факт, който се нуждае от обяснение. Ние, хората, допускахме, че можем да се натъкнем на съзнание, близко до нашето — поне по тип, ако не по степен на развитие. Предполагахме също, че то може да бъде принципно различно, така че контактът с него да се окаже невъзможен. Досега не сме откривали нито едното, нито другото. А ако разликата е толкова голяма, че тези, които се надяваме да срещнем, изобщо не могат да бъдат доловени с нашите сетива и дори е съмнително дали могат да бъдат открити по резултатите от тяхната дейност? Допуснете, че сложните структури, които лежат в основата на тяхното съзнание, се отнасят не към веществената, а към полевата форма на материята.

— Но не виждате ли, че във вашето допускане се крие противоречие. Ако ние не сме в състояние да ги възприемаме, защо това се е оказало възможно за тях? И после, ако са толкова различни, вероятно ли е да очакваме от тях хуманни постъпки от типа на вашето спасяване? А, още нещо — ако те ценят и закрилят хората, защо не се стремят към контакт с тях?

Антон наведе глава.

— Въпросите са основателни. Не знам. Мога да кажа само това, че опитът да търсим в техните постъпки човешка логика може би е порочен в основата си. Що се отнася до нашето пряко възприемане — допускаме, че обхватът на техните усещания е по-голям от този на нашите. Може би точно затова възможността за контакт зависи само от тяхното желание.

Освен това... да ви кажа ли? Когато бях „там“, ме изпълваше странно очакване, знаех, че срещата би могла да бъде осъществена всяка секунда... Не, не това! Имах чувството за нечие присъствие — това е по-вярно. Вижте — има две възможности и съответно два начина на проверка: или те са около нас, но ние не ги възприемаме с нашите сетива — това именно исках да проверя с моя „експеримент“, — или те са жители на дъното и ние просто още не сме се добрали до тях. Заради тази втора възможност отказах да се върна на Земята след несполуката с „експеримента“ и станах неволна причина за вашето пътуване. Исках да се спусна на дъното. Ако те са там, всичко ще бъде много по-просто.

— Добре. Да продължим. Когато бурята утихна, „твърдата вода“ изчезна, така ли?

Антон отново изпита раздразнение. Какво значение имат тези странични подробности — начинът на спасяването и всичко останало.

— Да. Изчезна внезапно, така че в първия момент пропаднах под водата. Доплувах отново до яхтата и се опитах да я изправя. Имах щастие, че не беше стара, дървена яхта — вълните биха я направили на трески. Скоро се справих с всичко, пуснах помпата, поставих в ред такелажа и заплувах в посоката, където мислех, че се намира Станцията. По пътя срещнах моторницата, изпратена да ме търси. В нея бяха Гриша и Кнут. Разказах им всичко и те ми повярваха; за всички, които бяха наблюдавали урагана, моето спасение без чужда помощ би било още по-невероятно. Вечерта всички в Станцията обсъждахме случката до късно. Когато си легнах, дълго не можах да заспя. И още тогава се опитах да намеря начин, който би предизвикал повторното осъществяване на явлението.

Антон си спомни тази вечер. В тъмнината той отново виждаше вълните да се стоварват върху него, задъхваше се под водата — и пак се надигаше, опрян на длани над непонятната опора, обзет от внезапен ужас. Все пак още тогава той знаеше, че би се съгласил да преживее

всичко това още веднаж — за да намери път към тези, които бяха спасили живота му.

— Намерихте ли?

Той погледна лекаря въпросително. А, да, начина...

— Тогава не — на другия ден. Много бих искал да разберете моите мотиви. До днес на Аква не е имало нещастен случай. Първият, който ме заплаши, беше осуетен. Ако причината за това е била намесата на съзнателни същества, може да се предположи, че те биха постъпили аналогично при сходно положение. Значи експериментът би трябвало да се сведе до инсцениране на гибелта на човек — и то по възможност при подобни условия. Отначало мислех да посветя в проекта си своите другари, но се отказах. Техният контрол и защита биха променили условията на експеримента.

— Пак не би било същото. Не би имало борба. Допуснете, че те просто уважават желанието на един човек да загине.

— Разбира се, съществуваше риск, но аз реших да го приема. Дълго обмислях начина на проверката. Очевидно само една обърната яхта и човек до нея за тях още не е условие за сериозно бедствие, през време на урагана трябваше да започна да се давя, за да предизвикам действие. Да започна да се давя, това за мене не е толкова лесно, аз съм отличен плувец и преди това би трябвало да плувам с часове. Не исках, спомените ми бяха прекалено свежи. Тогава се сетих за един друг начин. Трябваше да се намеря под водата — толкова дълбоко, че да не мога да изляза сам над повърхността, и не толкова дълбоко, че да ме изведат горе вече удавен. Виждате — не забравях, че бях спасен едва в последната секунда. Реших да скоча във водата с тежест и да я пусна след — да кажем, 20–25 метра. Изчаках момент, когато терасата на Станцията беше безлюдна, и застанах над водата с гирата на Гриша в ръце. Трябваше да бъда точен, за да не пусна тежестта много рано или много късно...

Антон погледна лекаря — той слушаше напрегнато, леко наведен напред, по лицето му се четеше разбиране. Испита плаха радост — може би най-последно ще му повярват? Внимателното държане на другарите му напоследък беше просто обидно.

— Поех си дъх, после още един път... В същност не ми се искаше да скоча, но не виждах друг начин за проверка. Гибелта на човек — само това можеше да ги подмами. Мина ми глупавата мисъл,

че гирата ще стане зян. Не биваше да се бавя — всеки момент някой можеше да се появи. Направих усилие над себе си, принудих се да пристъпя напред — и потънах в прозрачната бездна.

Водата се издигаше нагоре невероятно бързо, един воден лин се мярна пред лицето ми. Броек бавно на ум и когато дойде предварително определеното число, разтворих ръце, гирата се изплъзна от тях. Все пак не знаех със сигурност колко дълбоко се намирам. Почувствувах болка в ушите. Известно време се борих, за да задържа въздуха, после се предадох и той отлетя нагоре. Болката в гърдите, задушаването — няма смисъл да ви описвам това, нали? Не издържах и заплувах нагоре със силни, но безредни тласъци. В последния момент забелязах до себе си нещо тъмно и огромно, което ме пое.

— Беше подводницата, нали?

— Точно така. Това провали експеримента. В последния момент Джек видял моя скок, хвърлил се веднага в двуместната подводница за лов на образци и ме последвал. Опомних се вътре, при него. Би трябвало да съм му благодарен, но...

— Разбирам. Имате ли намерение да предприемате и други подобни опити?

— Не желая да създавам повече грижи на другарите си.

— Имате право. Добре, въпросът е изчерпан. Не мисля, че някой ще настоява да се завърнете на Земята. Но не забравяйте обещанието си да ме заведете в подводната станция.

Антон въздъхна дълбоко. Чудесно е, че ще остане тук. Този лекар е чудесен човек, помисли той, и му се поиска да сподели всичко, докрай.

— Нямате представа колко съм нетърпелив... Просто не мога да дочакам слизането на дъното.

Докторът му се усмихна весело.

— А ако дъното се окаже пусто, а из въздуха и водата се реят само бавните, неразбираеми линове? Ако се окаже вярно първото допускане?

Антон сви рамене и стана. Колко трудно е всичко, неизмеримо по-трудно от предвижданията. Трудно беше да стигнат дотук, трудна, дори проблематична е и връзката с другите — дори и на тяхната собствена планета...

Разказът е публикуван в списание „Наука и техника за младежта“, брой 1 от 1965 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.